

EXAMENSARBETE

Hösten 2008

Lärarytildningen

Bild ett verktyg

En studie om bildanvändning i skolan

Författare

Frida Ingvarson

Peter Olofsson

Handledare

Elisabet Malmström

Bild ett verktyg

Abstract

Syftet med denna undersökning är att intervjua pedagoger för att få vet mer om synen på bild som ett verktyg i lärande processen och om de pedagogerna anser att de utnyttjar bilden som en medierande och ämnesövergripande resurs. Undersökningen är gjord genom att fem pedagoger på olika skolor i Skåne och Blekinge har intervjuats. Undersökningen är fokuserad på pedagogernas kunskap och inställning till bildanvändandet. Resultat visar att pedagogerna har en stor vilja att utveckla sig för att skapa motivation och en bättre miljö där eleverna kan utöva bildanvändandet. Det finns en kunskap om hur integrativt lärande fungerar, både hur bild och andra ämnen kan länkas ihop i ett ämnesövergripande arbetssätt och hur bilden kan utnyttjas ämnesspecifikt.

Ämnesord:

Mediering, bild, bildanvändande, integrativt lärande, motivation, skapande och miljö

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
1.2 Bakgrund	4
1.3 Syfte	5
2 Teoridel	6
2.1 Teoretikers syn på bildpedagogik	6
2.2 Myndighetsyn.....	7
2.2.1 Mål att sträva mot.....	7
2.3 Pedagogiska konsekvenser	8
2.4 Metoder för lärande	8
2.4.1 Målinriktat arbete	9
2.4.2 Miljön och skapandet	9
2.4.3 Integration för lärande	10
2.4.4 Inspiration och stimulans	11
2.5 Problemformulering	12
3. Empirisk undersökning	13
3.1 Kvalitativ metod.....	13
3.2 Urval och datainsamling.....	13
3.3 Val av metod	13
3.4 Bearbetning av intervjumaterialet	14
3.5 Etiska Överväganden.....	14
3.6 Metoddiskussion.....	14
4 Resultat och analys.....	16
4.1 Motivationens betydelse.....	16
4.2 Läroplanen ett stöd	17
4.3 Hinder i skapande arbete	18
4.4 Samtalets betydelse	18
4.5 Material och arbetsmiljö.....	19
4.6 Planering av ämnesövergripande arbete.....	20
5 Diskussion	21
5.1 Slutsatser	23
6. Sammanfattning	25
Litteraturförteckning	26
Bilaga	

1 Inledning

Utifrån våra egna erfarenheter så används inte bild som medierande resurs i den utsträckning som det är möjligt för att uppnå ett integrativt lärande, vilket innebär att genom ett samspel med andra elever skapar fördelaktiga möjligheter för ämnesövergripande lärande. Flera skolor som vi har observerat har enbart använt bild som ett specifikt ämne och inte ämnesintegrerat för att belysa frågor inom teman. Med bild menar vi aktiviteter som synliggör den praktiska skapande processen i relation till innehåll och ämnesintegrerat tema.

1.2 Bakgrund

Vår uppfattning är att det finns många olika sätt att använda sig av integrativt lärande i skolan. ”Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet” (Utbildningsdepartementet 1994 s.6).

Bilden i ett informationssamhälle kan skapa närhet trots avstånd och är därför, mot bakgrund för etniska konflikter och främlingsfientlighet, omistlig i omvärldsorienteringen om vi med omvärld menar hela världen. Det innebär att bildens betydelse också är generell i skolan och inte endast viktig i bildämnet. (Marner & Örtegren 2003 s. 103)

Bildämnet har specifika egenskaper och alla, i synnerhet de som arbetar med elever borde inse och förstå värdet av att eleverna kan utvecklas genom ämnet, precis som i alla andra ämnen. Det är själva skapandeprocessen som är det väsentliga och inte det färdiga resultatet (Löof Eriksson 1987). Men vi menar att det färdiga resultatet säger något om hur eleverna uppfattar sin omvärld.

Våra teoretiska utgångspunkter är från det sociokulturella lärandet där eleverna lär sig i samspel i möten med andra människor. Säljö menar att i det sociokulturella lärandet kan eleven utifrån samspelet med andra utveckla sin förmåga att lära (2000).

Bilder är grunden för vårt tänkande. Vi lever i en bildberoende kultur. Om vi inte förstår den är det som att vara analfabet. Att se utan att förstå är som att vara blind. Wetterholm (2008) påpekar att det är ett mysterium att bildkunskap ses som en utfyllnad i skolan. Därför anser vi att det är av vetenskapligt intresse att undersöka skolors användning av bilden som ett

verktyg. I dagens samhälle finns det otroligt mycket bilder som människor utsätts för dagligen, vi anser att det är viktigt att ta del av dessa bilder och använda dem i lärandesituationer så att elever lär sig hur man kan tolka och förhålla sig till olika bilder.

1.3 Syfte

Syftet med denna undersökning är att intervjua pedagoger för att få vet mer om synen på bild som ett verktyg i lärande processen och om de pedagogerna anser att de utnyttjar bilden som en medierande och ämnesövergripande resurs

2 Teoridel

I teoridelen behandlas olika begrepp och synsätt som är viktiga inom bildämnet. Vi kommer att presentera olika synsätt utifrån vår problemformulering.

2.1 Teoretikers syn på bildpedagogik

I dagens skola pratas det ofta om teoretikerna Vygotskij, Piaget och Skinner. Dessa tre teoretiker har betytt mycket för dagens pedagogik och deras synsätt utgör olika teorier om lärande. Skinner grundade behaviorismen vars pedagogik bygger på en belöningsteori där läraren uppmuntrar eleverna till kunskap. Piaget synsätt är konstruktivistiskt och bygger på att eleverna själva konstruerar sin inre kunskap och tänkande genom stadiutveckling och mognad. Vygotskij har ett sociokulturellt synsätt som innebär att eleverna utvecklar sitt lärande i samspel med varandra, lärarens roll är att vara handledare för elevernas lärande. Vygotskijs teori om den närmaste utvecklingszonen innebär att läraren noggrant tar reda på vad barnet klarar av och vad barnet behöver handledning i (Säljö 2000).

Det finns även teorier om lärandet ur ett bildperspektiv. Skoog tar upp Köhlers syn på bildpedagogik som innebär att elever lär genom att själva får skapa bilder och att få uppleva dessa och att det är viktigt att ge eleverna utrymme och tid att skapa (Skoog 1998). Ahlner Malmström tar upp några olika teoretiker som har haft betydelse på bildpedagogiken. Herbert Reads teori är att skapande sker i samband med fantasin och att eleverna inspireras av sin omvärld. (Ahlner Malmström 1998)

Sigmund Freud menar att elever använder sina bilder för att visa sina känslor och att bilden har ett samband mellan den inre och yttre världen. Carl Gustav Jungs teori kan inspirera till ett medvetet arbete med bildpedagogik för att skapa en länk mellan det omedvetna och det medvetna som genom skapandet kan bli en helhet. (Ahlner Malmström 1991)

Sigmund Freud menar att elever använder sina bilder för att visa sina känslor och att bilden har ett samband mellan den inre och yttre världen. Carl Gustav Jungs teori kan inspirera till ett medvetet arbete med bildpedagogik för att skapa en länk mellan det omedvetna och det medvetna som genom skapandet kan bli en helhet. (Ahlner Malmström 1991)

2.2 Myndighetsyn

FN:s barnkonvention ska värna om barns framtid och enligt paragraf 13 ”ska alla barn ha rätt att välja konstnärliga uttrycksmedel” (Bendroth, Karlsson 1998 s.208)

I skolans läroplan för det obligatoriska skolväsendet framgår det att estetiska uttrycksformer är något som alla elever bör få uppleva.

”Eleverna skall få uppleva olika uttryck för kunskaper. De skall få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form skall vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna skall tillägna sig”. (Utbildningsdepartementet 1994 s.7)

”Skolan skall sträva efter att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära, utvecklar sitt eget sätt att lära, utvecklar tillit till sin egen förmåga.” (Utbildningsdepartementet 1994 s.9)

2.2.1 Mål att sträva mot

Enligt Kursplan 2000 (Myndigheten för Skolutveckling 2008) är bildämnets strävandemål följande;

”Skolan skall i sin undervisning i bild sträva efter att eleven:

- Utvecklar sitt kunnande för att främja lust och vilja att på ett personligt sätt framställa bilder med hjälp av hantverksbaserade metoder och tekniker samt metoder inom datorvideoteknik,
- Blir medveten om bilden som språk och dess roll och användning i skilda sammanhang och kulturer samt utvecklar förmåga att kommunicera med hjälp av egna och andras bilder,
- Utvecklar förmågan att analysera och samtala om bilder och förståelse av att bilden bär betydelser, skapar mening och har ett innehåll utöver det föreställande,
- Tillägnar sig såväl en bild- och kulturhistorisk allmänbildning som kunskaper om arkitekturens och formgivningens betydelse för den egna miljön,
- Blir förtrogen med kulturverksamhet inom bildens område samt dess professionella yrkesutövare.” (Myndigheten för skolutveckling 2008 s.13)

För att kunna arbeta med dessa strävandemål måste lärarna vara medvetna om hur de planerar sin undervisning, vilka andra verktyg som krävs för att kunna bryta gamla invanda mönster för att kunna skapa en undervisningsmiljö där eleverna jobbar med bildanalys, bildsamtal och bildkommunikation. (Myndigheten för skolutveckling 2008)

Myndigheten för skolutveckling poängterar att bildämnet har det huvudsakliga ansvaret för utvecklingen av elevers bildspråk och att alla ämnen i skolan ska arbeta för att utveckla elevernas förståelse om världens synliga bilder. (Myndigheten för skolutveckling 2008)

2.3 Pedagogiska konsekvenser

För att det ska gå att genomföra en bildundervisning som är meningsfull för eleverna ställer det krav på pedagogen att tillhandahålla det som eleverna behöver för att kunna utveckla sitt bildspråk. Wetterholm menar att bildämnet måste vara noga planerat så att det tydligt synliggör innehållet i ämnet och vad pedagogen kan göra samt möjliggöra en utvärdering av resultatet. (Wetterholm 1992)

I bildämnet är det en fördel om pedagogen är öppen för att eleverna utvecklas på olika sätt. Observationer som gjorts har visat att elever kan utveckla sitt bildspråk på ett sätt som tidigare inte antogs vara möjligt. Eleverna går igenom olika faser och deras bildförmåga påverkas på ett positivt sätt om pedagogen anpassar sin bildundervisning till elevernas intresse. (a.a.)

2.4 Metoder för lärande

Att bildskapande är ett mångsidigt verktyg och diskuteras av forskare i litteraturen vi använt i vår undersökning. Det är viktigt att ha en förståelse för hur pedagoger arbetar och använder bildskapande i skolan. Avsnittet om bild i kursplanstexten uppfattar Wetterholm som ett uppdrag som på bästa sätt ska följas av lärare och elever på grundskolan. Lärarens främsta uppgift är att bedriva en undervisning där elevernas bildspråk utvecklas på ett sådant sätt att det stärker deras lust i bildutövandet. Det framgår också att med bild menas flera olika områden utöver teckning och målning nämns foto, film, video, datorbild, tredimensionell bild, skulptur, grafisk form och layout. (Wetterholm 1999)

Att vara medveten om sin pedagogiska roll i bildämnet och kunna se alla möjligheter samt kritiskt granska sin egen roll som handledare i bildämnet är viktigt för att kunna bemöta eleverna på ett motiverat och inspirerande sätt. Elevers bildskapande kan ses som en tolkning

av hur de upplever världen och sin omgivning. Det är därför viktigt att vårda, underhålla och utveckla bilden som ett verktyg för eleverna. (Ahlner Malmström 1998). ”Om bilden som uttrycksmedel blir föremål för en medveten undervisning får barnen användbara verktyg som kan utnyttjas när de spontant sätter sig uttryck ut sin roll.” (Wetterholm i Ahlner Malmström 1998 s.13) Hur pedagogen ställer sig till bildanvändandet kan spela stor roll när det gäller att fånga elevernas intresse för att skapa motivation. Eleverna kan ibland bli omotiverade och sluta skapa bilder och detta kan vara att skolan inte ger intryck av att bilden är användbar i deras liv. Massmedias välgjorda bilder och minskat stöd från hemmet kan också vilseleda eleverna och frånta dem glädjen i skapandet. (Ahlner Malmström 1998)

2.4.1 Målinriktat arbete

Det är viktigt att ge eleverna möjlighet att upptäcka olika genrer inom bilden och att pedagogen aktivt arbetar för att ge eleverna möjlighet att bli medveten om sitt eget intresse för bildämnet. För att pedagogen ska genomföra ett målinriktat arbete i förskolan är variation en viktig utgångspunkt. Eleverna behöver få kunskap om att bild och formvärlden är oerhört mångfacetterad. Carlsen & Samuelson (1991) menar att det är lika viktigt att fördjupa sig i konst och formuttryck från nutiden och tidigare epoker som att använda sig av massproducerade bilder som tidningar, fotografier, urklipp, affischer och böcker. Dessa bilder menar Carlsen och Samuelsson kan vara en ypperlig inkörsport till bildvärlden. Alla nya intryck som massmedia framställer kan ibland vara ett hinder och ses som ett problem för en del lärare som inte vet hur de ska dra nytta av dem i lärandet och då är det viktigt att vara öppen och våga använda sig av nytänkande som de tidigare inte är bekant med för att på så sätt utveckla både sig själv och eleverna.

2.4.2 Miljön och skapandet

Att variera sitt arbetssätt med bilden med hjälp av både miljö och metoder är något som tas upp av forskare i litteraturen. Lärare bör planera så att eleverna får bästa möjliga förutsättning för att kunna uttrycka sig med hjälp av bild som en medierande resurs. En av bildpedagogens största uppgifter är att hjälpa sina elever att hitta det uttryckta och sin inneboende skaparlust.

Hansson (1994) påpekar att bilder görs av sinnlig glädje och att elever har ett stort uttrycksbehov för att ordna sin värld. Leken är betydelsefull och skapar ett lustfyllt lärande där alla sinnen kan användas. För att eleverna ska nå djupet i sin skapandeprocess menar Hansson att det krävs en lugn miljö, där det finns gott om tid och där eleverna kan utveckla

sitt eget bildskapande. Miljön på många skolor är underskattad och ofta har bildämnet en undanskymd sal. Enligt Hanssons synsätt måste pedagogen arbeta för att få en bättre miljö.

Skapande kan vara en utvecklingsväg i uppfostran och för lärande. Även vikten av översättningen mellan språk och bild, att bilder kan ge ett ökat ordförråd betonas av (Ahlner Malmström 1998). Intryck och uttryck är någonting som många forskare nämner i sina studier och menar att miljön är en viktig del och att alla intryck påverkar elevernas uttryck. Har skolan en positiv bildmiljö med bilder på väggar och material som eleverna tycker det är roligt att använda så kan det skapas en miljö som eleverna är medskapare till och på så vis utveckla sitt skapande och lärande. Vygotskij (1995) menar att omgivningen påverkar elevens intryck och ligger till grund för elevens eget skapande. Som tidigare har tagits upp så är det inte bara miljön som inspirerar elevernas skapande och lärande. Vygotskij poängterar att spontana inre bilder ofta är drivkraften till elevens eget skapande som påverkas av både olika känslotämningar och miljön. Detta innebär ett varierat arbetssätt där eleverna har fri tillgång till bildämnets mångfacetterade verktyg. Paulsen (1996) har samma uppfattning som Vygotskij då författaren menar att bildskapande sker genom olika sinnesuttryck. Egenproducerade bilder speglar känslor elever upplever och har fått intryck av. Intryck är någonting som är en viktig del i lärandet för alla elever och Paulsen påpekar att en större variation i utbudet förstärker elevernas intryck. Detta innebär att eleven kan få lust, motivation och stimuleras till uttryck. (Paulsen 1996)

2.4.3 Integration för lärande

Det är viktigt att kunna se fördelar och möjligheter med bildanvändandet i ett integrativt lärande. Bildspråket är ett rikt språk med många sammansatta uttrycksmedel där oändligt många bildvariationer kan skapas. Under skapelseprocessen förändras personligheten och elever vågar prova nya vägar. Lööf Ericsson (1987) menar att bildspråket har så pass stora möjligheter att vi inte behöver dra oss för att använda det i andra ämnen.

Även i kursplanen betonas vikten av bildspråkets utveckling med hänsyn till elevens motivation och integration i flera ämnen och uttrycksformer. (Utbildningsdepartementet 1994) Genom att integrera bildämnet med andra ämnen kan en utveckling inom de inblandande ämnena ske. En bild i ett annat ämne kan ge en förståelse för ett problem som utifrån bilden kan få en viss lösning. Bilden kan användas som ett verktyg för att utveckla elevernas kunskap om samhällets normer och regler.

Att våga vara öppen för nya sätt att tänka är något som pedagoger bör ta till sig för att kunna vända på ett invant synsätt. Thavenius (2007) poängterar att pedagoger ibland är rädda för att använda sig av estetik då den inte är förutsägbar och mätbar utan är ifrågasättande och gärna vill vända på vårt invanda tankemönster och uppmuntra till ett nytt sätt att tänka. Utifrån Thavenius synsätt är det viktigt att skolan och dess pedagoger inser vikten av bilden som ett redskap och att man måste ge eleverna tid utrymme för att ge dem bra förutsättningar för lärande och utveckling.

Mattiasson (2004) poängterar att många tror att bara för att barn ägnar sig åt bild, musik, drama och andra estetiska ämnen, får de lättare att lära sig teoretiska ämnen speciellt om läraren tar med estetiska ämnen i den vanliga undervisningen. Det finns dock de pedagoger som är tveksamma till att ta in estetiska ämnen i till exempel matematik, för att estetiska ämnen riskerar att bli hjälpredor till teoretiska ämnen. Pedagogens inställning till ett integrerat arbetssätt spelar stor roll. Har pedagogen en negativ inställning till bilden, så kommer inte lärandet till sin rätt i ett tvärvetenskapligt arbete. Carlsen och Samuelson (1991) menar att bilden kan integreras i undervisningen genom ett tvärvetenskapligt arbetssätt där det estetiska ämnet används för att illustrera och synliggöra temat och berika problemlösningen och bidra till dokumentation av arbetet. De menar också att de estetiska ämnena erbjuder lika mycket som de andra ämnena i ett tvärvetenskapligt arbete.

Ett sätt att undvika att bilden blir en hjälpreda till de andra ämnena är att arbeta med temaarbete där det läggs lika stort fokus på att synliggöra bildskapandet som de andra ämnen som är inblandade. Doverborg och Pramling (1988) menar att temaarbete är ett bra arbetssätt där bilden kan användas integrerat i andra ämnen och arbetssättet med tema varierar från skola till skola beroende på deras rutiner.

2.4.4 Inspiration och stimulans

Målinriktat arbete skapar inspiration för de bilder eleverna möter dagligen i sin omvärld och som de tolkar i sitt bildspråk. Lindahl (2002) menar att skapande i bild är ett behov för eleverna som skolan ska respektera och ge utrymme för. Att få känna drivkraften och uppleva bildskapande och att se den färdiga produkten är en betydelsefull upplevelse för elevers utveckling och lärande. Att ge eleverna intryck så att eleverna får lust till att skapa är en del av pedagogens arbete som den måste utföra i bildpedagogiken så att eleverna utvecklar sin skapande glädje och på så sätt utveckla sin bildkunskap. Genom att prata, lyssna och tolka

sina, kamraters och massmedias bilder så stimuleras elevernas språkliga medvetenhet. Malmström påpekar att detta arbetssätt kan ge eleverna inspiration och stimulans och målet är att barn spontant börjar skapa egna bilder. (Ahlner Malmström 1991)

Elevernas inspiration bör pedagogerna använda, då elevernas utveckling och skapandelust börjar med ett eget intresse. Skoog förespråkar en levande verkstadspedagogik där inspiration är ett verktyg som leder till personligt uttryck och en mångsidig utveckling. Hon menar att även om inte alla är konstnärer så kan elever skapa någonting utifrån sina förutsättningar. (Skoog 1998)

2.5 Problemformulering

- Kan pedagogen utveckla elevernas lärande i ett medierande lärandesätt med hjälp av bilden?
- Hur ser pedagogernas tänkesätt ut när det gäller bildskapande?

3. Empirisk undersökning

3.1 Kvalitativ metod

Vi har valt att presentera de metoder vi använt oss av och vilka urval, tillvägagångssätt och kritiska reflektioner vi har haft. Syftet med undersökningen är att ta reda på hur olika pedagoger ser på användandet av bilden som en medierande resurs i elevers kunskapsutveckling. Vi redovisar också hur det har gått till när vi har bearbetat vårt material. I en kvalitativ undersökning finns det ett antal olika metoder att använda sig av, några av dessa är intervjuer, observationer och text samt bildanalys (Widerberg 2002)

3.2 Urval och datainsamling

Vi har gjort våra intervjuer på fyra olika skolor belägna i Skåne och Blekinge. Skolorna som valdes låg nära vår hemort för att på så sätt korta ner tiden med resor till och från skolorna, urvalet gjordes utifrån skolorna vi tidigare varit i kontakt med under vår utbildning där vi trodde att det fanns en möjlighet att komma och intervjua pedagoger. Valet av pedagoger är medvetet av den anledningen att vi ville ha en större bredd av olika läraryrken och deras metoder och synsätt i deras arbetssätt och vi visste vilka pedagogerna var sedan tidigare och att de hade en kunskap om bild och därför kontaktade vi dem direkt och frågade om de ville ställa upp på en intervju. Vi har intervjuat en förskollärare som är verksam i en förskoleklass med sexåringarna, två fritidspedagoger, en klasslärare som arbetar i klasserna ett och två och en bildpedagog.

3.3 Val av metod

Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer. I semistrukturerade intervjuer har intervjuaren färdiga frågor. Intervjuaren är inriktad på att vara flexibel över frågornas följd och att låta den som blir intervjuad utveckla sina idéer (Denscombe 2000). Vi valde att göra personliga intervjuer beroende på att i gruppintervjuer kan det bli så att de intervjuade lyssnar på varandra och utifrån det svarar på våra frågor som de tror kollegorna anser är bra och inte säger sina egna personliga uppfattningar. Denscombe menar att genom att genomföra personliga intervjuer blir det enklare att uppfatta den enskilde pedagogens uppfattning. (a.a.) Vid intervjuerna använde vi oss av bandspelare vilket underlättade analysen då vi kunde spola fram och tillbaka flera gånger och lyssna på vad intervju personerna sa. Inspelningen resulterade i ett tidskrävande arbete ”varje inspelad samtalstimme tar åtskilligt fler timmar att skriva ut” (Denscombe, 2000 s. 153).

3.4 Bearbetning av intervjumaterialet

Vi lyssnade igenom inspelningsbanden och skrev ner allt som intervjupersonerna sade. ”Utskriften av en ljudupptagning är för det mesta mycket mer tidskrävande än faktiska datainsamlingen.” (Denscombe 2000 s. 154) Efter detta sorterade vi ut det centrala i intervjumaterialet och knöt ihop svaren med vår problemformulering under den rubrik som frågan tillhör. Intervjumaterialet är cirka 30 minuter per intervju, totalt två timmar och 30 minuter.

3.5 Etiska Överväganden

Vid intervjutillfällena berättade vi om syftet med intervjuerna (Bjurwill 2001). Vi har avsikten att förstöra inspelningsbanden efter avslutat studie (Denscombe 2000). Den enda informationen som kom att finnas kvar var det som stod i arbetet. Vi valde att inte skriva ut namnen på skolorna där vi genomförde våra intervjuer för att på så sätt bevara intervju personernas anonymitet. Det material vi redovisade från intervjuerna är det som vi fick fram från att lyssna på inspelningsbanden. Bjurwill menar att ändringar och förvanskningar av resultatet inte är tillåtet. (Bjurwill 2001). Vi valde att skriva ut att vi gjort våra intervjuer i Skåne och Blekinge för att det kan vara viktigt för den som läser arbetet att veta var undersökningen var gjord. Undersökningsgruppen har blivit informerad om att deras deltagande sker på frivillig bas och att de kan avbryta sitt deltagande i intervjun när de vill (Vetenskapsrådet 2002). Pedagogerna fick även möjlighet att ge sitt samtycke till sin medverkan och de blev tillfrågade om de ville se materialet som vi sammanställde.

3.6 Metoddiskussion

Intervju personerna är valda efter dem som hade tid att avsätta för att bli intervjuade av oss, vi valde att intervju dessa personer för att undersökningen är tidsbegränsad. Rummen där intervjuerna gjordes var tillgängliga för alla lärare på skolan, detta ledde emellanåt till att det kom lärare som skulle hämta något i rummet och vi vet inte om detta kan ha påverkat våra intervjuade lärare. Tiden var också en hindrande faktor då alla lärare hade begränsad tid för att bli intervjuade. Det underlättade att de personerna vi intervjuade var pedagoger som vi tidigare hade träffat under vår utbildning. Vi valde att intervju för oss kända pedagoger för att få ett öppnare samtal. Vi såg att pedagogernas utbildning inte påverkade deras svar på frågorna utan de hade liknande åsikter trots olika utbildningar och arbetsområden. Vi kan också validera det pedagogerna säger i intervjun då vi har en erfarenhet av hur pedagogen arbetar och lättare kan förstå deras i svar och därmed göra svaren större rättvisa.

Undersökningen är gjord på fyra skolor med fem pedagoger, vi vet inte om resultatet hade blivit annorlunda om andra pedagoger och skolor hade medverkat i undersökningen. Utifrån resultatet kan inga större slutsatser dras och det vi har fått fram gäller endast på de skolor vi har gjort våra intervjuer på.

4 Resultat och analys

Vi redovisar resultatet från våra intervjuer med de fem pedagoger som har medverkat i denna undersökning. Det resultat som vi presenterar är en bearbetning av datamaterialet utifrån det som är relevant för vår undersökning. Efter varje rubrik kommer en analys där vi tolkar resultatet.

4.1 Motivationens betydelse

De intervjuade pedagogerna betonar betydelsen av uppmuntran och att eleverna bli bekräftade som de viktigaste handlingarna en pedagog måste utföra. Pedagogens roll är avvaktande och ska finnas som ett stöd för eleverna. Strävan är att eleverna själva ska väcka sina idéer, det gäller för pedagogen att vara medveten om att en del elever behöver hjälp att filtrera sina idéer och andra behöver stöd för att överhuvudtaget komma igång. Detta tyder på att eleverna befinner sig i olika utvecklingszoner. Pedagogerna strävar efter både ett sociokulturellt lärande men också ett konstruktivistisk lärande, då de poängterar att eleverna lär sig genom samarbete med de andra eleverna och de vill att eleverna ska konstruera sina egna individuella bilder och idéer.

En pedagog poängterar vikten av att eleverna är delaktiga i en regelbunden utvärdering av sitt lärande. Att variera sig och att inte alltid göra saker på samma sätt anser pedagogerna är viktigt för att på så sätt skapa ett intresse för lektionen. Att använda sig av sin egen fantasi och utifrån denna skapa sina egna bilder är något som pedagogerna vill att eleverna skall utveckla. Ett sätt som en av pedagogerna nämner tar upp är att lägga ut små ledtrådar exempelvis bilder från tidningar, artiklar och nutida konst där eleverna själva hittar sina idéer utifrån ledtrådarna. Bilder från böcker kan också inspirera eleverna och likaså tv-program. Det är viktigt att pedagogen är uppdaterad och genomför aktiviteter utifrån elevernas intresse. Motivation bör pedagogen ge sina elever för att skapa inspiration och pedagogen måste vara positiv och intresserad av det som han/hon presenterar för eleverna för att inte skapa motverkande effekt på elevernas skapande och lust. Att välja bilder som ligger eleverna nära och som de kanske upplevt kan också skapa intresse och motivation. Det är också viktigt att se bildskapandet som en process som följs upp under arbetets gång där eleven kan få bekräftelse genom att bli medveten om sitt lärande.

Analys

Resultatet visar att alla pedagogerna tänker på liknande sätt när det gäller motivationens betydelse för elevernas skapande. Vi kan se en tydlig koppling från teorin till det praktiska som pedagogerna utövar, där eleverna konstruerar sin egen kunskap i ett konstruktivistiskt lärande. Pedagogerna vill ge eleverna alla de verktyg som kan sätta igång en tankeprocess som kan leda till en egen skapandeprocess. Detta blir tydligt i exemplet där pedagogen vill skapa inspiration genom att utgå från det som ligger nära för eleverna och ta tillvara på aktuella händelser.

4.2 Läroplanen ett stöd

Pedagogerna menar att läroplaner är öppna och att de själva kan skapa meningsfulla aktiviteter där de själva kan styra över innehållet. Den läroplanen som följs är en lokal kursplan som respektive skola har skrivit. Målen som ska uppnås väcker lite olika känslor, de flesta pedagogerna tycker det är rimliga mål, det är bara en pedagog som anser att det är för mycket att göra i bild för de yngre eleverna. Alla pedagoger upplever kursplanen som positiv och att det är bra för att de själva har en frihet att styra. Pedagogerna känner att de har kursplanen som stöd för deras planering av lektionerna och den stödjer sig på den egna drivkraften för att kunna uttrycka sig personligt med det som görs. En annan strävan är att eleverna ska få möjlighet att genom bild och form få utveckla sig med hjälp av olika estetiska verktyg och att få inspiration likväl av massmedia som av bilder från tidigare epoker och att göra eleverna medvetna och tänka kreativt till nya intryck. Genom att planera sina lektioner med tydliga mål är det lättare att genomföra lektionen på ett meningsfullt sätt. När pedagogerna planerar sina lektioner tänker de på vad eleverna har gjort och vad de behöver utvecklas inom.

Analys

Det kan konstateras att läroplanen används som en utgångspunkt och som ett stöd för pedagogerna när de planerar och genomför sina lektioner. De strävar efter att innehållet i lektionerna ska bli så meningsfullt som möjligt och där eleverna ska utvecklas mot de mål som läroplanen strävar mot. Pedagogerna använder sig av utvärdering där följer elevernas utveckling gentemot målen som ställs. Även om målen känns för höga för eleverna enligt den ena pedagogen, anser ändå denne pedagogen att målen är användbara i undervisningen och att det går att anpassa till de yngre eleverna.

4.3 Hinder i skapande arbete

Pedagogerna har flera olika förslag på vilka resurser de behöver på sin skola för att öka bildskapandet. Tiden är ett problem och pedagogerna känner att det inte finns tid till att låta eleverna skapa. Det ska finnas tillräckligt med utrymme som ett eget målrum där materialet kan vara synligt för eleverna så att de får skapandelust. Att materialet måste plockas bort inför nästa lektion och att detta tar tid från lektionen som kunde ha använts till skapande istället påpekar pedagogerna som det jobbigaste med bildanvändandet. En önskad resurs är att en bildpedagog kommer ut till verksamheten och kan höja bildskapandet och inspirera elever och pedagoger.

Analys

Vi har noterat att pedagogerna ser vissa hinder i bildskapandet i form av tid, material och utrymme. Detta är ett problem som pedagogerna inte vet hur det ska lösas när det inte finns ekonomiska medel att arbeta med. Dock är de tvetydiga och uttrycker samtidigt att det går att arbeta med bildskapande på ett bra sätt med de resurser de har. Pedagogerna menar att fler pedagoger behöver bli inspirerade i bildskapandet för att på så sätt höja kvalitén i undervisningen.

4.4 Samtalets betydelse

Samtalet runt en bild är av betydelse och är en viktig del i elevernas utveckling. Pedagogerna poängterar att eleverna lär sig av att analysera och samtala om varandras bilder. Samtalet mellan elev och pedagog är något som pedagogerna poängterar som en av de viktigaste delarna för varje elevs individuella utveckling. Genom att samtala om den färdiga bilden kan pedagogen styra samtalet och sträva efter att eleven förklarar hur den känner om sin bild och varför eleven skapade just denna bild. Samtalet ska leda till vilka känslor och tankar som ligger bakom skapandet, och vilken betydelse bilden har för eleven.

Det massmediala trycket som finns på eleverna är något som pedagogerna kan dra nytta av i samtalet, exempelvis genom att visa tv-program, bilder där eleverna inspireras till samtal. Dagens elever utsätts för mycket reklam och nya intryck genom massmedian. Det kan vara svårt för eleverna att veta vilket som bra eller dåligt. Genom att samtala med eleverna och lära dem att vara kritiska mot nya intryck kan eleverna skapa ett eget kritiskt tänkande som gynnar deras personliga utveckling. En av pedagogerna nämner det problem som finns med

våldsfilmerna. Pedagogerna anser att det är viktigt att prata med eleverna om vad som händer och vilka konsekvenser det kan få om eleverna härmar från filmerna. Att använda mycket fantasi och pratar runt bilden med eleverna om vad de minns av bilden, från vardags händelser. Ordförrådet tränas genom att prata om en bild.

Analys

Pedagogerna anser att det viktigt att man tar sig tid att samtala med eleverna om deras bilder för att på så sätt utveckla deras tänkande i sin skapandeprocess. Att ge eleverna samtalets verktyg kan leda till en utveckling inte bara i bildskapandet utan även i deras fortsatta utveckling som människor i dagens samhälle med intryck eleverna får från det massmediala samhället som existerar idag. Ett kritiskt tänkande är mycket värt för elevernas fortsatta utveckling.

4.5 Material och arbetsmiljö

Liknande material som beskrivs i föregående stycke används på skolorna i undersökningen och pedagogerna strävar efter att materialet ska vara av bra kvalitet och som går att arbeta med på ett professionellt sätt. Pedagogerna poängterar att det finns mycket mer än att bara rita med färgpennor och blyertspennor. Material och metoder som kan användas är att låta eleverna måla på naturmaterial som löv, stenar, använda sig av sina fingrar, blåsa ut färg, experimentera med färger. Det är upp till pedagogerna att ta reda på användningsmetoder och introducera detta för eleverna. Pedagogerna är överens om att miljön påverkar eleverna. De tar tillvara på naturens möjligheter genom att låta eleverna gå ut i naturen och inspireras av alla intryck, färger och former som finns i naturen. Genom skapa en arbetsmiljö där det finns många olika bilder är ett sätt som pedagogerna anser skapar inspiration för eleverna. Möbleringen i rummet och att det finns stora bord där eleverna har utrymme och plats att förvara sina bilder, det viktigt att eleverna får lugn och ro att skapa detta kan ske automatisk genom ett medvetet miljötänkande där även eleverna är delaktiga. De flesta pedagogerna är nöjda med den miljön som de har. På en av skolorna håller de på att skapa en ateljé där alla elever har fri tillgång till att skapa. De pedagoger som inte är nöjda med sin miljö hade flera olika förslag på hur de ville förbättra miljön såsom större lokaler, mer material och större tillgång till målrummet.

Analys

Alla pedagoger är överens om att materialet och arbetsmiljön har en stor påverkan i elevernas skapandeprocess, finns det mycket material att tillgå och en bra arbetsmiljö både inomhus och utomhus ökar möjligheterna till inläring för eleverna. Pedagogerna menar också att det inte räcker med att ha mycket material utan belyser vikten av en väl strukturerad verksamhet med syfte och mål. Pedagogerna anser att det gäller att vara öppen för nya idéer när det gäller materialet och att det går att skapa även utan penna och papper.

4.6 Planering av ämnesövergripande arbete

För att kunna arbeta ämnesövergripande krävs det tid för pedagogerna att planera tillsammans, även under temats gång. Det är också viktigt att följa upp arbetet med eleverna och låta dem vara delaktiga i hela temat. Pedagogerna är positiva till att arbeta på ett ämnesövergripande sätt och anser att det går att arbeta så i alla ämnen.

Det finns de ämnen som används mer i ett ämnesövergripande sätt än andra och det är matematik, orienteringsämnena och svenskan där bild har en stor betydelse för elevens lärande, exempelvis så används bilden i läs och skrivinläring där det finns en bild till en text och utifrån upprepning skapas läs och skrivinläring och i matematiken används olika former och frukter för lära eleverna räkna. I ett ämnesövergripande arbete är det viktigt att pedagogerna är flexibla och kan samarbeta, bryta ordinarie undervisning och satsa på temat.

Analys

Pedagogerna ser positivt på ett tematiskt arbetssätt och menar att bildskapandet bör användas på ett ämnesövergripande arbetssätt. Det krävs ett samarbete inom arbetslaget och tillsammans med eleverna för att på så sätt nå det bästa möjliga resultatet under temats gång. Här blir det sociokulturella arbetssättet synligt i och med att lärandet sker i samspel med andra elever och pedagogerna.

5 Diskussion

I diskussionsdelen av vår undersökning kommer vi att diskutera utifrån teori och resultatanalys. Vi vill synliggöra pedagogernas arbetssätt utifrån det teoretiska perspektiv vi tidigare har presenterat.

I undersökningen framkommer det att pedagogerna arbetar utifrån de lärandeteorier som tidigare tagits upp. Det sociokulturella lärandet handlar mycket om att kunna samarbeta och lära sig av varandra och pedagogens roll är avvaktande. Enligt den konstruktivistiska teorin lär sig eleverna genom att konstruera sin egen kunskap med hjälp av pedagogens vägledning (Säljö 2000). Detta arbetar pedagogerna med och strävar efter att eleverna skall skapa sin egen kunskap och vara medveten om sitt individuella lärande. Det går att hitta en koppling mellan Köhlers syn på bildpedagogik med resultatet utifrån pedagogernas synsätt (Skoog 1998). Båda anser att eleverna lär sig genom att skapa, uppleva egna bilder och att eleverna ges tid och utrymme för sitt eget skapande.

Pedagogerna menar att de har stor användning av kursplanen och strävar för att uppnå målen utifrån resultatet kan vi tolka att pedagogerna är medvetna och använder sig av det som står i läroplanen som ett stöd i planering och undervisning. Pedagogernas synsätt vad gäller att ge barnen rätt sorts konstnärliga verktyg är något som även FN:s barnkonvention stöder (Bendroth, Karlsson 1998). Utifrån kursplanens mål att sträva mot (Myndigheten för skolutveckling 2008) känner pedagogerna att de är rätt fria att tolka och använda dem i sin undervisning. De anser att det inte är så viktigt att staka upp undervisningen utan att få en större helhet i ett större perspektiv där ett meningsfullt lärande kan ske.

Ett meningsfullt lärande är något som pedagogerna arbetar aktivt för att uppnå. Wetterholm menar att det ställer krav på pedagogerna för att tillföra eleverna det som de behöver för att utveckla sitt bildspråk (1992). Pedagogerna anser att detta inte är fullt utvecklat men att det finns en stor vilja och strävan att förbättra miljön och lärandet för eleverna. Författaren poängterar också att det är av stor betydelse att pedagogen är öppen för elevernas olika utveckling och att pedagogen måste anpassa sin undervisning med hänsyn till elevernas intresse. (a.a.) Under resultatet framkommer det att pedagogerna strävar efter att utgå ifrån varje individ och anpassar sin undervisning med hänsyn till denne.

För att skapa motivation är det viktigt för pedagogen att vara medveten om sin roll, utstrålning och kunna göra medvetna val om rätt sorts verktyg för eleverna; detta är något som både Ahlner Malmström (1991) och Wetterholm(1999) tar upp. Pedagogerna är medvetna om sin betydelse för eleverna och anser att det är viktigt att ge eleverna bekräftelse, uppmuntran och de öppna verktyg som behövs för att eleverna ska hitta sina egna vägar till ett medvetet lärande.

Pedagogerna har en medvetenhet om användandet av bildsamtalet, bildsamtalet är en betydelsefull del i elevernas utveckling, detta anser myndigheter, forskare och pedagoger. Genom bildsamtalet kan pedagogen styra samtalet åt den riktning som han eller hon vill. På ett sådant sätt få upp det väsentliga till en diskussion som gynnar elevens utveckling. En av pedagogerna menar att samtalet inte behöver handla om just en bild utan kan handla om exempelvis film och massmedia då pedagogen brukar inleda sina bildlektioner med att visa en liten film eller nutida konst för att starta en tankeprocess hos eleverna. Studien visar att genom bildsamtal stimuleras elevernas bildmedvetenhet vilket ges stöd i Ahlner Malmström (1991).

Studien visar att material och miljö är viktigt, det ger eleverna möjligheter att arbeta med sitt skapande, detta ger olika intryck och uttryck som eleverna har användning för i sitt individuella lärande, Hansson (1994) menar att miljön har en stor påverkan för att eleverna ska kunna utveckla sitt eget bildskapande, det krävs också en lugn miljö där det finns gott om tid för att eleverna ska kunna komma ner på djupet i sin skapandeprocess. Pedagogerna använder sig mycket av den miljön som finns runt omkring dem och låter eleverna använda sig av den i skapandet, de är mycket medvetna om fördelarna som finns med att använda naturen som en resurs. I innemiljön är det viktigt att möbleringen och tillgången till material skapar motivation, lust och att eleverna inspireras till uttrycka sig. De skolor som pedagogerna arbetar på har en relativt bra miljö där bildverksamheten kan bedrivas. Pedagogerna är medvetna om vad som behöver förbättras för att undervisningen skall kunna bedrivas på ett bättre och mer meningsfullt sätt och de strävar efter att nå detta mål. Vygotskij's tankesätt är att det inte är enbart miljön som är orsaken till elevernas skapande och lärande utan även de inre spontana bilderna och känslöstämningar som är en viktig del i elevernas skapande och lärande (Vygotskij, 1995). Arbetet med de inre spontana bilderna varierar och huvudsakligen vill pedagogerna arbeta utifrån elevernas fantasi och egna bilder. Lindahl (2002) menar att det är en upplevelse att få se den färdiga produkten för eleverna,

pedagogerna vill motivera eleverna till att skapa en produkt utefter sin egen förmåga och de anser att det inte spelar roll om det är rakt och snyggt utan huvudsaken är själva processen och att eleven ska få producera en egen bild.

Thavenius (2007) anser att pedagoger ibland är rädda för att använda sig av estetik för att den ofta vänder på vårt invanda tankesätt och uppmuntrar vårt sätt att tänka, han poängterar även att pedagoger måste förstå vikten av bilden som ett verktyg. I vår analys av resultatet har vi kommit fram till att detta inte stämmer överens med vad de pedagoger som deltog i undersökningen ansåg, utan de är införstådda med konsekvenserna med ett medvetet bildanvändande och de använder sig av bilden som ett redskap i ett integrativt lärande. Vid läs och skrivinläring så använder sig pedagogerna av bilder för att underlätta inläringen för eleverna. I Lpo 94 (Utbildningsdepartementet 1994) står det att genom att integrera bildämnet med andra ämnen kan en utveckling inom de inblandade ämnena ske och en bild i ett annat ämne kan ge förståelse för ett problem som utifrån bilden kan lösas. Detta poängterar även Carlsén och Samuelson (1991) och de påpekar att det estetiska ämnet används i det tematiska arbetssättet genom illustrera och synliggöra temat.

Resultatet i undersökningen visar på att pedagogerna har en positiv inställning till ett tematiskt och ämnesövergripande arbetssätt. Detta stämmer överens med Mattiasson (2004) som poängterar att pedagogens inställning i ett integrerat arbetssätt påverkar resultatet av att arbeta ämnesövergripande. Utifrån vår studie har pedagogerna i undersökningen en förmåga att kunna se möjligheterna och kunna dra nytta av bildanvändning i ett integrerat lärande. Löf och Ericsson (1987) påpekar vikten av att kunna se fördelarna och möjligheterna med bildanvändandet i ett integrerat lärande och de anser att möjligheterna är stora och att pedagogerna inte behöver dra sig för att använda det i andra ämnen.

Våra förslag på fortsatt forskning är att utveckla intervjufrågorna så att de blir mer metodinriktade för att få ett resultat som kan visa på hur pedagoger arbetar med bild.

5.1 Slutsatser

Här kommer vi lyfta våra reflektioner om bakgrunden, problemformulering och vårt syfte med vår studie.

Utifrån intervjurestultaten framgår det att bild används ämnesintegrerat i betydelse av att bearbeta ämnesövergripande teman. Genom resultatet tolkar vi att bilden och användandet har utvecklats i skolorna och att detta kan bero på att pedagogerna har ett större intresse och en större motivation för att använda bilden i ett integrativt lärande. Resultatet visar att bilden tas på stort allvar då skolorna har lokala kursplaner och pedagogerna talar om vikten att vara medvetna om vad som står i både kursplan och läroplan och att de i sin planering medvetet utgår ifrån dem. Pedagogernas inställning är att kunna förbättra sin kunskap inom bildanvändandet. Detta ser vi som en positiv utveckling och något som kan leda till ett större ämnesövergripande bildanvändande och ett integrativt lärande i skolan.

6. Sammanfattning

Undersökningen handlar om hur pedagoger kan använda bild som ett verktyg i skolan och om bilden används som en medierande resurs. Vårt syfte med undersökningen var att ta reda på hur pedagogerna ser på sitt användande av bild. I undersökningen har resultatet visat att det har skett en utveckling hos pedagogerna men även de skolor som vi besökt verkar ta bilden på ett stort allvar och inser hur mycket bildanvändandet kan ge eleverna. Undersökningen har visat en positiv bild då vi ser i denna undersökning att bilden används på ett främjande sätt och att det finns en vilja från pedagogerna att förbättra bildanvändandet. Det ämnesövergripande arbetet anser vi fungerar på ett medvetet sätt då pedagogerna planerar lektionerna på ett sätt som visar ett integrativt lärande och att det finns kunskap hos pedagogerna om hur de bör utnyttja bilden för ett ämnesövergripande lärande. Det ämnesövergripande arbetet anser vi fungerar på ett medvetet sätt, eftersom pedagogerna planerar lektionerna på ett sätt som talar för ett integrativt lärande och att det finns kunskap hos pedagogerna om hur de bör utnyttja bilden i ett ämnesövergripande lärande.

Litteraturförteckning

Ahlner Malmström, E. (1998). *En analys av sexåringars bildspråk- Bilder av skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Ahlner Malmström, E. (1991). *Är barns bilder språk*. Stockholm: Carlssons bokförlag.

Bendroth Karlsson, M. (1998). *Bildskapande i förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur

Bjurwill, C. (2001). *A, B, C och D Vägledning för studenter som skriver akademiska uppsatser*. Lund: Studentlitteratur

Carlsen, K & Samuelson, A. (1991). *Intryck och Uttryck- De estetiska ämnesområdena inom barnomsorgen*. Stockholm: Runa Förlag.

Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur

Doverborg, E & Pramling, I. (1988). *Temaarbete-Lärarens metodik och barnens förståelse*. Stockholm: Utbildningsförlaget

Hansson, S. (1994). *Ordets bild och bildens bild*. Stockholm: Arbetarnas bildningsförbund.

Lindahl, I. (2002). *Att lära i mötet mellan estetik och rationalitet- Pedagogers vägledning och barns problemlösning genom bild och form*. Malmö: Lärarutbildningen

Löf Eriksson, M. (1987). *Bildarbete bland barn* Stockholm: Utbildningsförlaget.

Marner, A & Örtegren, H. (2003). *En kulturskola för alla- Estetiska ämnen och löroprocesser i ett mediaspecifikt och medieneutralt perspektiv*. Stockholm: Liber Distribution.

Myndigheten för skolutveckling. (2008). *Bild- En samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning*. Stockholm: Liber Distribution

Paulsen, B. (1996). *Estetik i förskolan*. Lund: Studentlitteratur

Skoog, E. (1998). *Hur arbetar förskollärare med bild? En studie av fem förskollärare som leder barn i bildaktiviteter*. Lindköping: Lindköpings universitet

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Utbildningsdepartementet. (1994). Lpo 94 *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet*, Stockholm: Fritzes

Vygotskij, L. (1995). *Fantasi och Kreativitet i barndomen*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB

Wetterholm, H. (1992). *Det synliga språket- En lärobok i bild*. Stockholm: Runa förlag AB

Wetterholm, H. (1999). *En bildpedagogisk studie del I- Lärare undervisar* Malmö Högskola: Lärarutbildningen

Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Elektroniska källor

Mattiasson, L. (2004) *Konsten lär oss förstå livet* (4.11.2008)

<http://www.pedagogiskamagasinet.net/print.asp?articleid=34495&categoryid=3694>

Thavenius, J. (2007) *Skolan och den radikala estetiken* (4.11.2008)

<http://www.lararforbundet.se/web/papers.nsf/documents/00481458>

Vetenskapsrådet. (2002) *Forskningsetiska principer* (080508) http://cm.e-line.nu/servlet/us_pyra?wts.PAGE=h_ix3.htm&wts.ACTION=loginguest&p=H

Wetterholm, H.(2008) *Viktigt att barn kan tolka bilder* (5.09.2008)

[www.barometern.se/nyheter/kalmar/viktigt-att-barn-kan-tolka-bilder\(3286\).GM](http://www.barometern.se/nyheter/kalmar/viktigt-att-barn-kan-tolka-bilder(3286).GM)

Bilaga

Introduktionsfrågor

1. Vilken utbildning har du?
2. Vad använder du för bilder till elevernas skapande?
3. På vilket sätt kan bilder inspirera eleverna?

Läroplan, Stöd

4. Vad anser du om läroplanen för bild? (Anser du att den är tydlig/otydlig, står det för mycket eller för lite?)
5. Vad i läroplanen använder du dig som stöd?
6. Vad anser du om bildens (strävandemål i kursplanen?) möjligheter för elevers utveckling?
Hur arbetar du för att nå dessa mål?

Miljö

7. Hur tror du miljön påverkar elevernas skapande?
8. Skulle du vilja göra något åt skapandemiljön på din skola? Utveckla

Innehåll

9. Hur kan man integrera bildämnet i ämnesövergripande arbete?(andra ämnen)
10. I vilka innehåll (ämnesövergripande teman) brukar ni använda bilder?
11. På vilket sätt kan arbetet med egenproducerade bilder utmana elevernas lärande?
12. Hur kan man dra nytta av alla nya intryck som massmedia ger eleverna?
13. Vad använder du för bilder till elevernas skapande?
14. På vilket sätt kan bilder inspirera eleverna?

Material, Metod (Hur)

15. Vad använder du för material?
16. Vad använder du för metoder när du arbetar med bildämnets olika typer av innehåll?
17. Hur planerar du dina lektioner i bild(tema, ämnesövergripande)

Samtal, bildanalys

18. Hur samtalar du och dina elever om bilder?

19. Vem bestämmer vilka bilder i massmedia ni talar om?

Lärandeteorier

20. Hur kan du motivera eleverna till skapande?

Avslutningsfråga

Om du fick önska - vilken resurs skulle du behöva i bildundervisningen?